Za českou červinkou k Řípu

V srdci České republiky, tam, kde praotec Čech vystoupil na bájnou horu Říp, se pase skot a ovce. Nejde však jen o běžný skot, nýbrž o národní genetický zdroj českou červinku, která doplňuje masné stádo několika plemen.

Opravený statek v Mnetěši je dominantou.

Martin Minarčík, jemuž zvířata patří, hospodaří na statku v Mnetěši – pod Řípem – dvanáctým rokem. Zemědělství se však intenzivně věnuje od osmnáctých narozenin. Za rok tomu bude již dvacet let. Statek v Mnetěši však přijal do svého majetku až v roce 2000, kdy jej v havarijním stavu koupil od Lobkowiczů. Dnes z velké části opravený statek tvoří útulnou dominantu mnetěšské návsi a zároveň slouží jako domov a hlavně zimoviště pro ovce, kozy, koně a zejména pro českou červinku, která je v posledních letech v popředí zájmu.

Úctyhodné na tom všem je, že Martin Minařík začínal hospodařit sám, bez majetku a restitucí v podstatě doslova na zelené louce, nebo jasně řečeno na pronajatých pozemcích. Dnes v několika katastrech v okolí obcí Rovné, Mnetěš, Vražkov, Ctiněves, ale také v Nelahozevsi obhospodařuje celkem 300 ha, z nichž je 75 ha vlastních.

Krmivová základna

Rostlinná výroba musí zajistit obživu pro zvířata. Trvalé travní porosty v podobě luk i pastvin spolykají 38 hektarů. Další plochu zaujímají krmné plodiny jako je kukuřice a vojtěška. Část obilovin, ječmen, pšenice a oves, nejen pro výkrm skotu, ale i do směsí pro ovce, kozy a koně je také nutností. Teprve co z obilovin a řepky zbude, putuje jako tržní plodina do výkupu. Neodmyslitelnou rostlinnou položkou je sláma, jež slouží hlavně jako stelivo na zimu pro všechna zvířata, neboť jsou ustájena na hluboké podestýlce nejen na statku v Mnetěši, ale také ve stáji ve Vražkově, která je určena pro intenzivní výkrm býků několika plemen a kříženců.

»V některých letech tu míváme velké sucho. Proto musím počítat s nějakou rezervou pro kukuřici. Kdyby nenarostla, abychom měli čím krmit. Pokud se rok vydaří a krmiva naděláme dostatek, necháme ji na poli dozrát na zrno,« upozornil na nutné rezervy Martin Minarčík.

Výkrmoví býci mají celoročně k dispozici kukuřičnou siláž a vojtěškovou senáž na žlabu ve venkovních výběžích. Jelikož není krmiště kryté, seno se naváží do žlabu ve stáji, kde ho mají v ad libitním množství k dispozici celý den. Základní stádo masného skotu, především simentála, ale také stádo českých červinek má i v létě k dispozici kromě pastvy vojtěškové seno a minerální liz.

České červinky jako stádo bez IBR jsou na zimu ustájené na statku v Mnetěši, kde mají kromě stáje k dispozici v ranních a večerních hodinách výběh s krmištěm. Ostatní základní stádo krav bez tržní produkce mléka na zimu nachází útočiště u výkrmových býků ve Vražkově, kde je jim též dopřáno čerstvého vzduchu i s výhledem na horu Říp.

Červinky v popředí zájmu

Na jaře roku 2010 přišlo na farmu ze zrušeného chovu nové plemeno – česká červinka. Dnes je v Mnetěši 17 krav, pět ročních jalovičeek, sedm jalovičeek loňských, z nichž dvě pocházejí z embryotransferu z VÚŽV v Uhříněvsi pro oživení krve. »Navíc máme dva býky, resp. plemenného býka a býčka. Plemenný býk je u nás již dva roky. Je trochu divoký, a přestože u nás trochu zkrotl, plánujeme jeho výměnu, hlavním důvodem je totiž příbuzenská plemenitba, k níž by za rok mohlo dojít. Proto jsme loni koupili půlročního býčka ze zámku v Čkyni, který také pochází z embryotransferu a uchovníme ho,« uvedl Martin Minarčík.

Stádo české červinky v Mnetěši čítající 33 zvířat patří v České republice k největším, zejména pokud vezmeme v potaz, že jde o chov bez IBR.

Uchování genetické rezervy

Vzhledem k národnímu programu uchování genetických rezerv je v současnosti v republice registrováno 172 zvířat tohoto plemene.

Česká červinka nepatřila k příliš početným zvířatům již na počátku dvacátého století. Proto již před první světovou válkou byly vidět snahy o zachování tohoto původního plemene. Po válce soustředil prof. dr. F. Bílek malé stádo českých červinek na školní statek v Uhříněvsi, kde však dlouho nezůstalo a rozmístilo se na další statky v republice. Po druhé světové republice byla situace ještě horší, neboť se snaha o zachování genetického zdroje plemene nesetkala s pochopením.

Plemenný býk české červinky

Přesto ještě v 70. letech existovaly tři chovy s celkovým počtem 350 zvířat, z nichž později zůstal jediný chov.

Školní statek Lány VŠZ Praha zakoupil šestnáct krav v roce 1987. Od té doby se věnuje chovu, ale také vyvíjí snahy o zachování a rozmnožení tohoto tradičního českého plemene. Později se k pražské univerzitě přidala i Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V roce 2007 byl ve VÚŽV v Uhříněvsi a na Jihočeské univerzitě zahájen projekt regenerace s využitím embryí uchovávaných od roku 1997, v roce 2008 se v rámci projektu narodilo 18 telat.

Jelikož původní kombinované plemeno nedosahuje užitkovosti srovnatelné s konvenčními plemeny a jeho chov není tedy konkurenceschopný, pro jeho udržení je potřeba podpora státu. Nejen díky tomu také existuje v republice několik chovů, které se chovu původního kombinovaného plemene česká červinka věnují.

Martin Minarčík začal s chovem české červinky i bez podpory. »Jelikož ve stádě, které jsme koupili, byla i krev německého červeného býka, nebylo to ani možné,« dodal.

Česká červinka se v Mnetěši chová jako plemeno bez tržní produkce mléka. »Mléčnost krav není zas tak vysoká, aby se vyplatilo ji dojit. Pro vychování telat to ale naprosto postačuje. Jalovičky si necháváme k dalšímu chovu, býčci putují k ostatním býkům do výkrmu, kde dosahují užitkovosti až jednoho kilogramu denně. Masný simentál pak dokáže dosáhnout i 1,3 kg denně,« upozornil Martin Minarčík.

Vykrmení býci putovali na jatka do Ducheova, po jejich zavření jdou na porážku do Kostelce, ale i na jatka do Rakouska. Martin Minarčík totiž kromě rostlinné a živočišné výroby zajišťuje také přepravu zvířat. Mezi dalšími službami lze pak nalézt např. podmítku, lisování balíků, sečení, obracení a sběr sena, či sečení zahradních ploch.

Základní stádo červinek v Mnetěši čítá 33 zvířat.

V chovu skotu se využívá přirozená plemenitba. Býk se ke stádu přivádí v květnu až červnu, aby se telení synchronizovalo na březen.

Chov ovcí

U ovcí se zapouští v srpnu, aby byly porody naplánované na přelom roku. »Díky tomu docílíme požadované vykrmení velikonočních jehňat,« říká M. Minarčík. »Dříve jsem se více věnoval chovu ovcí. Ještě před předloni se tu páslo 600 bahnic. Vzhledem k menšímu a především spíše sezónnímu odbytu jsem se rozhodl základní stádo redukovat na nynější počet třicet matek. Chovné stádo jsem prodal k Havlíčkovu Brodu. Nákupu a prodeji jehněčího masa se však věnuji dál. Ve výkrmu máme zhruba 170 jehňat především kříženců plemene suffolk a texel,« informoval Martin Minarčík.

Stáj pro výkrm býků ve Vražkově.

Kromě ovcí, skotu a pár koz se Martin Minarčík věnuje také zájmovému chovu poštovních holubů. Těch má na své farmě na 300. Ve stáji je také šest koní, další dva jsou v tréninku. Společně s místním mysliveckým sdružením má farmový chov 13 muflonů.

Text a foto